

**CREDINȚA
SFINȚILOR**
CATEHISMUL
BISERICII
ORTODOXE
RĂSĂRITENE

traducere de Valentin-Petre Lică

INTRODUCERE

Despre Credința Creștină în general

Ce este credința Creștină?

Credința Creștină este învățătura lui Hristos despre cele mai însemnate taine ale ființei și ale vieții, învățatură pe care oamenii o pot primi numai prin credința în El, și nu prin propriile strădanii.

Care sânt cele mai însemnate taine ale ființei și ale vieții a căror cunoaștere dreaptă o are numai Hristos ?

Acestea sânt: Taina despre realitățile cele nevăzute: despre Dumnezeu, despre îngeri, despre sufletul omenesc;

Taina despre zidirea lumii și despre sfârșitul acesteia;

Taina despre călăuzirea neîncetată a omului și a omenirii de către Dumnezeu, prin înțelepciunea și puterea Sa, spre rostul hotărât;

Taina despre păcat și căderea omului, și despre mântuirea sa prin întruparea lui Dumnezeu;

Taina despre împărăția lui Dumnezeu ca rost de pe urmă al vieții pământești a omului și taina despre calea cea adevărată ce duce la atingerea acestui țel, adică taina despre îndatoririle omului față de sine, față de semenii și față de Dumnezeu.

Taina despre învierea din morți, despre judecata de apoi și despre viața veșnică.

Oare nu au fost și alți propovăduitori, gânditori și filosofi care au încercat să lămurească aceste taine?

Da, mulți au fost. Însă ei au lucrat numai după puterile lor omenești mărginite, prin cugetare și stăruitoare cercetare a lumii și a naturii omenești. Toate încercările lor s'au sfârșit în ipoteze și felurite teorii, deseori aflate în contradicție una cu alta.

Prin ce învățătura adusă de Hristos este mai presus de învățăturile acestora?

Prin întâietatea lui Hristos ca martor. El mărturisește: „Eu ceea ce am văzut grăiesc” /Io. 8:38/ și iarăși: „Nimenia s’a suit în cer, fără numai cel ce din cer s’au pogorât, Fiul Omului, carele este în cer.” /Io. 3:13/ Învățătorilor legii din vremea Sa, El le-a spus: „Voi din cele de jos sânteți, eu din cele de sus sânt; voi din lumea aceasta sânteți, eu nu sânt din lumea aceasta.” /Io. 8:23/ De asemenea, El i-a grăit uneia dintre căpeteniile iudeilor: „Amin amin zic ție că noi ceea ce știm grăim, și ce am văzut mărturisim.” /Io. 3:11/ Și iarăși: „Eu sânt pâinea cea vie carea s’au pogorât din cer.” /Io. 6:51/ Și multe altele ca acestea a grăit El, cu autoritate de martor, despre toate tainele cerului și ale pământului, încât oamenii se minunau de învățătura Sa – căci „niciodată așa a grăit om, ca omul acesta.” /Io. 7:46/

Într’adevăr, și în viața de zi ci zi ne încredem mai mult într’un martor ocular decât într’un teoretician sau într’un filosof. Dar au fost și alți propovăduitori care au zis că au primit învățătura lor de la anumiți îngeri. Și îngerii sânt martori ai marilor taine. Cum să înțelegem acestea?

Știut este că adeseori Dumnezeu și-a trimis îngerii la anumiți oameni, spre a-i învăța și îndruma. Dar mult mai adesea oamenii au avut vedenii mincinoase, adică duhuri rele li s’au arătat în chip de îngeri. Pe lângă acestea, cazul lui Hristos este cu totul deosebit. El nu a fost învățat, nici îndrumat de îngeri. Dimpotrivă, El a condus oștirile îngeresti și a izgonit duhurile rele din oameni. Îngerii I-au slujit, iar diavoliul au tremurat înaintea Lui.

Trebuie atunci să socotim credința Creștină ca fiind mai presus de toate celelalte religii ale lumii?

Credința Creștină nici nu poate fi asemuită cu alte religii și, la drept vorbind, nici nu ar trebuie numită „religie,” în sensul păgân al cu-

vântului. Căci ea nu este o religie între alte religii, ci este *credința în Hristos și descoperirea lui Hristos*. Ea este Descoperirea personală, singură și deplină a lui Dumnezeu către oameni, spre luminarea și mântuirea lor. Altă descoperire de la Dumnezeu nu ne va mai fi dată, și până la sfârșitul lumii nu trebuie așteptat un alt Mesia (Hristos), în afară de Iisus Hristos.

Cum trebuie să privim unele încercări ale vremii noastre de a pune credința Creștină în același rând cu celelalte religii?

Astfel de încercări sânt greșite și este o încercare primejdioasă. Căci „Dumnezeu nu se batjocurește,” /Gal. 6:7/ și nici sângele Fiului lui Dumnezeu nu poate fi totuna cu cerneala cărturarilor. Deși noi, ca mădulare ale străvechii Biserici a Răsăritului, sântem îngăduitori față de orice făptură omenească, ne este pe deplin oprit să asemănăm adevărul descoperit, primit de la Dumnezeu, cu religiile și filosofiele născocite de oameni.

Prin ce mijloace putem lupta împotriva unor astfel încercări?

Mai întâi, prin adâncirea cunoștințelor despre credința noastră ortodoxă, prin punerea în lucrare a învățăturilor acesteia în viața de zi cu zi, prin pătrunderea ei, așa precum un om de știință face cu o descoperire. În al doilea rând, prin străduințe pline de dragoste și înțelepciune – niciodată cu sila – de a-i înălța pe oameni din cele de jos și cele mai de jos trepte ale credințelor către înălțimea credinței noastre, în loc de a-i lăsa să se afunde cu desăvârșire și să se amestece cu cele nedesăvârșite pentru vreun anume folos.

De ce numim credința noastră vie?

Deoarece *credința și viața* sânt unite fără despărțire, precum cauza și efectul. Domnul Iisus a spus: „Cela ce crede în Fiul are viață veșnică; iar cela ce nu ascultă de Fiul, nu va vedea viață, ci mânia lui Dumnezeu rămâne preste el.” /Io. 3:36/ De asemenea, este scris: „Iar dreptul din credință va fi viu.” /Evr. 10:38/

01 OBÂRȘIA ȘI IZVOARELE CREDINȚEI ORTODOXE

Unde își află izvorul credința noastră ortodoxă?

În Descoperirea lui Dumnezeu.

Care sânt izvoarele prin care putem ajunge la cunoașterea credinței sau a Descoperirii lui Dumnezeu?

Acestea sânt două: Sfânta Scriptură și Sfânta Predanie.

SFÂNTA SCRIPTURĂ

Ce este Sfânta Scriptură?

Culegerea cărților sfinte ale Vechiului și Noului Legământ se numește Sfânta Scriptură sau Biblia.

De ce se numește Sfânta Scriptură?

Pentru că Dumnezeuul nostru Preasfânt i-a insuflat și îndrumat pe oamenii sfinți în scrierea acestor cărți, cu scopul de a ne învăța pe noi viețuirea cea sfântă.

Ce înseamnă cuvântul Biblie?

Este un cuvânt grecesc și înseamnă: „cărți.” Însă acest cuvânt nu este aici întrebuințat în sensul lui cantitativ, ci în sensul calitativ, adică înțelesul lui nu amintește de mai multe cărți, ci de cărți mai presus de oricare altele, adică la vârful piramidei tuturor cărților din lume.

Cărțile Vechiului Legământ

Cum sânt împărțite cărțile Vechiului Legământ?

Sânt împărțite în patru grupe: legiuitoare, istorice, povățuitoare (sau morale) și prorocști.

Care sânt cărțile legiuitoare ale Vechiului Legământ?

Acestea sânt cele cinci cărți ale lui Moisi: Facerea – cartea despre naștere, Ieșirea – cartea despre exod, Leviticul – cartea despre preo-

ție și aducerea jertfelor, Numerii – cartea despre numărătoare, Deuteronom (sau A Doua Lege) – cartea legilor înnoite.

Ce ne învață cartea Facerii?

Mai întâi, ne învață despre atotputernicia și înțelepciunea lui Dumnezeu în zidirea lumii, prin Cuvântul Său făuritor; în al doilea rând, despre marea Sa iubire în făurirea omului după chipul Său; în al treilea rând, despre desăvârșita dreptate a lui Dumnezeu atunci când i-a izgonit din Rai pe strămoșii noștri Adam și Eva, care, îndrumați de Satana, s’au întors nerecunoscători de la Ziditorul lor către Pierzătorul lor. De la aceasta s’a tras atunci tragedia neamului omenesc.

Ce învățături primim din cărțile legiuitoare ale Vechiului Legământ?

Despre cum i-a învățat Dumnezeu pe oameni ca, prin legea veșnică a Dreptății, să se pregătească pentru primirea Legii Iubirii prin Hristos Mântuitorul.

Care sânt cărțile istorice ale Vechiului Testament?

Cartea lui Iisus (sau Iosua) Navi, Cartea Judecătorilor, cele patru Cărți ale Împăraților, cele două Cărți Paralipomene (sau ale Cronicilor), Cartea lui Ezdra, Cartea lui Neemia și Cartea despre Esthira (sau Estera).

Ce învățături primim din aceste cărți istorice?

Învățăm despre luarea-parte activă a lui Dumnezeu în toate întâmplările însemnate, binevoind vindecarea prin Lege a firii omenești stricate, izbăvirea oamenilor din mrejele satanice ale idolatriei și întoarcerea lor la El, Singurul și Adevăratul iubitor de oameni Dumnezeu.

Care sânt cărțile povățuitoare sau morale ale Vechiului Legământ?

Cartea lui Iov, Cartea Psalmilor, Cartea Pildelor lui Solomon (zisă și Paremiile sau Proverbele), Eclisiastul și Cântarea Cântărilor.

Ce învățăm din aceste cărți povățuitoare sau morale?

Învățăm cum să întâmpinăm întâmplările de fiecare zi și cum să ne purtăm în toate împrejurările vieții, fără a pierde din vedere pe Domnul Dumnezeuul nostru și Legea Sa.

Care sânt cărțile prorocești ale Vechiului Legământ?

Acestea sânt: Cărțile celor patru proroci mari – Isaia, Ieremia, Iezechiil, Daniil; Cărțile celor doisprezece proroci mici – Osie (sau Osea), Amos, Mihea, Ioil, Avdie, Iona, Naum, Avvacum, Sofonie, Aggheu, Zaharia, Malahia (sau Maleahi). Alte cărți folosite de Biserică sânt: Cartea Înțelepciunii lui Solomon, Cartea Înțelepciunii lui Iisus fiul lui Sirah.

Este, oare, această împărțire a cărților biblice ale Vechiului Legământ una strictă?

Nu. În cărțile legiuitoare și prorocești este o însemnată parte istorică, așa după cum sânt și prorociile în primele două categorii de cărți. Cartea Psalmilor are un loc de seamă între toate celelalte cărți. Deși este deseori așezată în rândul cărților povățuitoare sau morale, Cartea Psalmilor este plină de prorocii despre Hristos. Mai mult, Psalterea este cea mai mare carte de rugăciuni din întreaga Biblie.

Cărțile Noului Legământ

Câte cărți cuprinde Noul Legământ?

Noul Legământ este în fapt o singură carte, căci are o temă centrală de la cea dintâi până la cea din urmă pagină.

Care este această temă centrală?

O persoană nemaiîntâlnită, adică Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Din câte cărți mai mici este alcătuită marea carte a Noului Legământ?

Din douăzeci și șapte de cărți.

Oare fiecare dintre ele poate fi numită carte?

Da, după însemnatate, iar nu după mărime. Între ele sânt și unele epistole ale Apostolilor ce cuprind numai o singură pagină de carte tipărită.

Care sânt cărțile Noului Legământ?

Acestea sânt: cele patru Evanghelii – după Matthei, după Marcu, după Luca și după Ioann; Faptele Apostolilor; cele șapte Epistole Sobornicești – una a Sfântului Apostol Iacov, două ale Sfântului Apostol Petru, trei ale Sfântului Apostol Ioann și una a Sfântului Apostol Iuda; cele paisprezece epistole ale Sfântului Apostol Pavel și Apocalipsa (sau Descoperirea) Sfântului Ioann Theologul.

Ce înseamnă cuvântul Evanghelie?

Evanghelie vine de la cuvântului grecesc *Evanghelion*, care înseamnă *veste bună* sau *bunăvestire*.

De ce se cheamă așa?

Datorită persoanei lui Iisus Hristos, care este *bunătatea desăvârșită* și *noutatea desăvârșită* în istoria omenirii.

Cine a folosit pentru întâia oară în Noul Legământ cuvântul Evanghelion?

Însuși Domnul Iisus, care a spus oamenilor în cea dintâi propovăduire a Sa: „Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie.” /Mc. 1:15/

Ce aflăm din cele patru Evanghelii?

Aflăm că toate făgăduințele pe care Dumnezeu Le-a făcut oamenilor în Vechiul Legământ s’au împlinit și toate prorociile de la Adam încoace s’au adevărat în persoana lui Iisus Hristos.

Ce altceva ne mai învață?

Pe de o parte, despre caracterul desăvârșit al lui Iisus Hristos, mult mai desăvârșit decât își poate cineva dintre noi închipui, despre mi-
lostivirea și desăvârșita Sa iubire de oameni, despre hotărârea Sa de a ierta și de a ajuta, despre umilința și sărăcia Sa văzută, despre jertfa și pătimirea Sa pentru oameni; iar, pe de altă parte, despre dumnezeirea Sa desăvârșită, despre nașterea, faptele, înțelepciunea, puterea și dragostea Sa, despre învierea și înălțarea Sa cele mai presus de fire.

Ce altceva?

Pe scurt, din Evanghelie primim cunoașterea adevărurilor de căpătâi despre Mântuitorul nostru și despre mântuire.

Cum am putea numi atunci Evangheliile, în comparație cu celelalte cărți ale Noului Legământ?

Le-am putea numi Cărțile adevărurilor de căpătâi.

Ce învățăm din Faptele Apostolilor și din Epistole?

Învățăm despre pogorîrea Duhului Sfânt peste Apostoli, despre lucrarea lor neîncetată de propovăduire a Evangheliei lui Hristos, de orânduirea Bisericii, despre săvârșirea de minuni în numele lui Iisus Hristos și, de asemenea, aflăm despre viața celor dintâi Creștini și despre întâiele obști Creștine.

Cum am putea numi atunci cartea Faptele Apostolilor, în comparație cu Evangheliile?

Am putea-o numi *Lucrarea adevărurilor de căpătâi* cuprinse în Evanghelii.

Ce învățăm din epistolele Apostolilor?

Învățăm tâlcuirea adevărurilor de căpătâi cuprinse în Evanghelii.

Cum ar trebui să se numească aceste epistole în comparație cu Evangheliile?

Ar trebui să se cheme Cărțile *Tâlcuirii* adevărurilor de căpătâi ale lui Hristos.

Ce învățăm din cartea Apocalipsei Sfântului Apostol Ioann Theologul?

Învățăm despre lupta cea grea a Bisericii împotriva tuturor fiarelor lumii și ale iadului, și despre biruința cea de pe urmă a lui Hristos, Mielul lui Dumnezeu, asupra tuturor acestor înfricoșate puteri ale întunericului.

Cum ar trebui atunci să se numească cartea Apocalipsei, în comparație cu Evangheliile?

Ar trebui să se numească *Cartea Biruinței* celei din urmă a adevărurilor de căpătâi cuprinse în Evanghelii, *când va lua sfârșit drama lumii,*

în care personajul principal a fost de la început Iisus Hristos, Domnul și Mântuitorul nostru.

SFÂNTA PREDANIE

Ce este Sfânta Predanie (sau Tradiție)?

Toate acele bunuri duhovnicești pe care le-am moștenit de la sfinții noștri înaintași, care sânt în deplină înțelegere cu Sfânta Scriptură și ne ajută să o înțelegem drept.

Care este mai veche: Sfânta Scriptură sau Sfânta Predanie?

Sfânta Predanie.

Care este mai cuprinzătoare?

Sfânta Predanie. Sfântul Ioann Evanghelistul întărește aceasta, când spune: „Sânt încă și altele multe ce au făcut Iisus, carile de s'ar fi scris câte una, socotesc că nici lumea aceasta nu ar cuprinde cărțile ce s'ar scrie. Amin.” /Io. 21:25/

Ce cuprinde mai cu seamă Sfânta Predanie?

Sfânta Predanie cuprinde: Înfățișări pe scurt și statorniciri ale credinței noastre ortodoxe; Învățătura despre cele șapte Sfinte Taine, precum și chipul săvârșirii lor; Canoanele (sau pravilele) Apostolilor; Canoanele celor șapte sinoade ecumenice, care s'au ținut astfel: Nikeia (Niceea) în 325, la care au luat parte 318 de Sfinți Părinți; Constantinopol în 381, la care au luat parte 150 de Sfinți Părinți; Efes în 431, la care au luat parte 200 de Sfinți Părinți; Halkidon (Calcedon) în 451, la care au luat parte 630 de Sfinți Părinți; Constantinopol în 553, la care au luat parte 160 de Sfinți Părinți; Constantinopol în 680, la care au luat parte 170 de Sfinți Părinți și la Nikeia (Niceea) în 787, la care au luat parte 367 de Sfinți Părinți. (La aceste șapte sinoade ecumenice au participat, așadar, cu totul, 2000 de legați ai Bisericii Creștine din întreaga lume). Mai cuprinde canoanele și pravilele unor